

NTNUs Miljøambisjon

Miljømål

Målene bygger på føringer fra NTNUs strategi 2011 – 2020, og er utviklet i samarbeid med driftsavdelingen, eiendomsavdelingen, innkjøpsseksjonen og fagpersoner ved NTNU. Delmålene skal støtte oppunder det overordnede miljømålet. Satsingsområdene er utpekt på grunnlag av de områdene hvor NTNU har størst miljøpåvirkning og hvor det er størst potensial til forbedring.

Overordnet miljømål:

NTNU skal være et foregangsuniversitet som benytter kunnskap fra forskningen i egen praksis for å sikre en gjennomgående miljøforsvarlig virksomhet. Dette medfører at vi skal ha full oversikt over hvor stor miljøpåvirkning virksomheten har, og synliggjøre dette overfor ansatte, studenter og omverden. NTNU skal til enhver tid ha klare mål for hvordan miljøpåvirkningen skal reduseres.

Delmål:

Energiforbruk:

- NTNU skal redusere eget energiforbruk med 20 % i forhold til 2010-nivå innen 2020.
- Innen 2020 skal 5 % av bygningssmassen ha energimerke A.

Avfallsmengder:

- NTNU skal redusere avfallsmengden med 15 % i forhold til 2011-nivå og samtidig øke sorteringsprosenten til 85 % innen 2020.

Innkjøp:

- NTNU skal redusere klimafotavtrykket sitt fra innkjøp ved å redusere innkjøpsmengde, stille miljøkrav i alle anskaffelser og vekke miljøkrav med minimum 20 % på områder det er naturlig å gjøre det. For vitenskapelig utstyr, minimum 10 %.
- NTNU skal kreve miljødokumentasjon for produkter og tjenester for å kunne ta hensyn til miljøpåvirkning gjennom hele livssyklusen til produktet og stille krav til mål om miljøforbedringer i alle kjøpskontrakter.
- Innen 2020 skal 80 % av innkjøpene komme fra miljøsertifiserte leverandører og 50 % av produktene skal være miljømerket, men vi etterstreber 100 % i markeder hvor det er god tilgang på miljømerkede produkter. Dette skal kommuniseres tydelig til NTNUs leverandører slik at de kan forberede seg.
- Innen 2020 skal all møtemat og jobbfrukt som kjøpes av NTNU være økologisk.

Transport:

- NTNU skal ha en klimanøytral reisepolitikk ved tjenestereiser.
- NTNU skal øke bruk av videokonferanser ved å være en pådriver blant ansatte og samarbeidspartnere.
- NTNU skal tilrettelegge for at ansatte og studenter kan velge et miljøvennlig transportmiddel i sin daglige reise til og fra universitetsområdene.
- NTNU skal ha en miljøpolitikk for intern transport.

Postadresse

7491 Trondheim

Org.nr. 974 767 880

E-post:

<http://www.ntnu.no/administrasjon>**Besøksadresse**Høgskoleringen 8
Gløshaugen**Telefon**

+ 47 73 59 54 15

Telefaks

+ 47 73 59 12 87

Tlf: + 47

Annet:

- Alle studenter som uteksamineres fra NTNU skal ha grunnleggende kunnskap om bærekraftig utvikling
- NTNU skal redusere bruk av miljøfarlige kjemikalier ved å sette større fokus på kjemikalienes miljøfarer og substitusjon av miljøfarlige kjemikalier.
- NTNU skal innen 2016 ha en plan for hvordan biologisk mangfold bedre kan ivaretas på NTNUs uteområder.
- NTNU skal benytte sin kunnskap innen miljøsystemanalyser til å initiere en ordning i samarbeid med de andre norske universitetene for å kunne sammenligne miljøprestasjon

Hvordan oppnå miljømålene:

Områdespesifikke tiltak

Følgende liste viser tiltak som ansees å være nødvendig for å oppnå målene. Disse bygger på kunnskap fra forskning, praksis fra intern drift, praksis ved andre universitet og andre offentlige virksomheter. Oversikten er satt sammen for å gi et bilde over hva som vil være nødvendig for å oppnå de anbefalte miljømålene.

Alle tiltak vil kreve økt innsats og medføre økte kostnader. Enkelte kostnader vil ha en inntjening gjennom kostnadsbesparelser, mens andre vil gi en gevinst som er vanskeligere å måle i kroner, som positivt omdømme og å unngå brudd på lovverket NTNU er underlagt. En del av tiltakene vil kunne dekkes innenfor dagens budsjett innenfor de ulike områdene, men vil da gå på bekostning av andre tiltak og prosjekt i den daglige driften.

Energi

En 20 % reduksjon i energiforbruket vil kunne oppnås gjennom byggetekniske investeringer, mer effektiv drift av byggene og endring i brukeratferd. En årlig investering på 7,5 millioner anslås å være nødvendig gjennom hele perioden. Investeringen vil i sin helhet kunne tjenes inn igjen i form av kostnadsbesparelser.

Nødvendige tiltak:

- Gjennomføre ENØK-tiltak med inntjening under 3 år
- Stille miljø- og energikrav ved alle nybygg
- Behovsstyring av lys og ventilasjon
- Opplæring av vaktmestere, renholdere og bygningsansvarlige
- Synliggjøre energiforbruket på enhetsnivå
- Begrense antall åpne lese- og datasaler i ferier
- Tiltak som den enkelte ansatte og student enkelt kan gjennomføre:
 - Slå av lyset når man forlater kontoret i mer enn 5 min
 - Slå av PC og skjerm ved dagens slutt

Avfall

Mengde avfall henger tett sammen med innkjøpsmengde. For å redusere avfallsmengden vil det derfor være nødvendig å fokusere på gjenbruk av varer og å forlenge produktenes levetid. I tillegg er det mulig å jobbe mot leverandører for å redusere mengden emballasje. Sorteringsgraden ved NTNU er for 2011 svært lav og har et stort forbedringspotensial. Denne kan økes ved at det tilrettelegges for sortering i flere fraksjoner og at ansatte og studenter blir flinkere til å sortere riktig. I dag skjer det ofte at avfallsbilen som har hentet papir en

hel dag må levere hele bilen til restavfall fordi det oppdages avfall blant papiret som ikke hører hjemme der. En ser i tillegg for seg at NTNU kan øke sorteringsgraden ved å etablere en egen miljøstasjon. Her vil avfallet kunne sorteres i flere fraksjoner før det går videre til mottakeren. Eksempelvis ble det i 2011 levert 330 tonn blandet avfall som kan sorteres og gjenvinnes.

Den største kostnaden vil være forbundet med å etablere en egen miljøstasjon. Til gjengjeld vil den gjøre NTNU i stand til å sortere en større andel av restavfallet som vil resultere i reduserte kostnader. Enkelte fraksjoner av sortert avfall kan sees som en ressurs som kan selges. Fokus på gjenbruk av inventar og datautstyr på tvers av enhetene vil resultere i reduserte innkjøpskostnader og kan gi store besparelser.

Nødvendige tiltak:

- Etablere en egen miljøstasjon for sortering og gjenbruk av avfall
- Etablere en gjenbrukshall for brukte møbler og utstyr, gjerne i samarbeid med andre store aktører i Trondheim
- Følge opp alle avvik i avfallssorteringen lokalt
- Tilrettelegge for økt sortering ved enhetene
- Unngå bruk av engangsartikler
- Opplæring av renholdere og bygningsansvarlige

Innkjøp

En reduksjon i miljøpåvirkningen fra innkjøp oppnås gjennom å redusere innkjøpsmengde og å fokusere på produkter som har lavere miljøpåvirkning. Miljøvennlige produkter kan identifiseres ved hjelp av ulike miljømerker og miljøsertifiserte leverandører. I tillegg kan NTNU etterspørre informasjon om klimafotavtrykket til et produkt for å kunne sammenligne flere produkter innenfor samme produktkategori.

En reduksjon i innkjøp av varer og tjenester vil gi reduserte utgifter. Investeringer som tar hensyn til miljøkrav og som har lenger levetid kan ha en høyere investeringskostnad, men vil til gjengjeld være av høyere kvalitet og dermed måtte byttes ut sjeldnere. Økologisk mat og frukt er dyrere enn tradisjonell mat, men kommer fra et mer bærekraftig jordbruk og kan være en måte å vise samfunnsansvar i verdikjeden på.

Nødvendige tiltak:

- Opplæring av innkjøpere
- Aktivt engasjere oss i tiltak innenfor samfunnsansvar som Initiativ for Etisk Handel
- Koordinering og samkjøring av leveranser for å redusere antall leveringer
- Vekte produktets levetid ved innkjøp
- Legge til rette for gjenbruk av møbler og utstyr på tvers av enhetene

Transport

Med stor satsing på internasjonalisering ved NTNU er flyreiser en nødvendig aktivitet. For å kunne redusere miljøpåvirkningen fra transport må flyreiser erstattes med alternativer som tog og videokonferanse i de tilfellene det lar seg gjennomføre. En klimanøytral reisepolitikk innebærer at en må kompensere for de reisene som er nødvendig gjennom kjøp av klimakvoter. Dette vil medføre en økt kostnad.

Videokonferanser kan i mange tilfeller erstatte flyreiser, men vil kreve at den ansatte behersker bruk av videokonferanseutstyret og føler seg komfortabel med den denne møteformen. Det vil kreve en holdningsendring blant ansatte å få til en betydelig reduksjon av antall flyreiser. Dette kan oppnås ved å gi

nødvendig opplæring i bruk av verktøyet og møteledelse. Bruk av elektroniske møteformer vil ha en begrenset kostnadsramme i form av investering i utstyr og opplæring av brukere. NTNU har også en mulighet til å tilrettelegge for økt bruk av videokonferanser i møte med sine samarbeidspartnere. Særlig med partnere hvor man har ofte kontakt kan man gå i dialog for å finne en passende teknologi som gir rom for effektiv møtevirksomhet.

Nødvendige tiltak:

- Tilrettelegge for mer nøyaktig og fullstendig registrering av antall flyreiser
- Utenbysmøter på 1-2 timer skal så langt som mulig gjennomføres elektronisk
- Opplæring av alle ansatte i bruk av enkel elektronisk kommunikasjonsverktøy og møteledelse ved videokonferanse
- Kjøpe klimavoter for å kompensere for reisevirksomhet
- Benytte inntekt fra parkeringsavgift til å finansiere miljøtiltak
- Tilby sykkelparkering under tak, dusj/garderobe og tørkemuligheter for ansatte
- NTNU skal opprette et felles varemottak med grønn logistikk

Annet:

- Kartlegge forekomsten av miljøfarlige kjemikalier og rutiner ved enhetene for vekting av miljøfarer ved kjøp av kjemikalier
- Synliggjøre miljørelaterte fag, utdanninger og forskningsprosjekt på nettsidene
- Sørge for at bærekraftig utvikling integreres i alle studieplaner (for eksempel som en del av eksperter i team)
- Holdningskampanjer og konkurranser mellom enhetene for å engasjere ansatte og studenter.

Organisering

For å sikre gjennomføring av tiltakene, måloppnåelse, strategisk arbeid og fremdrift vil det være nødvendig med overordnet koordinering. Det medfører et behov for miljøfaglig kompetanse som må synliggjøres i organisasjonen. Det anbefales at det til denne rollen dedikeres minimum en heltidsstilling som miljøkoordinator. Miljøkoordinator vil kunne ha et nært samarbeid med et miljøutvalg sammensatt av representanter fra relevante fagmiljø, stabsavdelinger og studentene.

Mange av tiltakene som foreslås må vedtas, organiseres og iverksettes på overordnet nivå i organisasjonen, likevel vil den enkelte ansatte og student være en viktig bidragsyter for at enkelte tiltak skal kunne lykkes. Det er derfor viktig at hele organisasjonen involveres og engasjeres i miljøarbeidet.

For å gi den enkelte eierskap til miljøarbeidet og en følelse av at deres bidrag har betydning og virkning foreslås det at det utarbeides kortsiktige lokale miljømål og tiltaksplaner som støtter oppunder de sentrale målene. Miljøarbeidet ved enhetene tilpasses på denne måten lokale utfordringer og muligheter. Enhetene gis frihet til å utvikle og prioritere miljømål innenfor de områdene hvor de har størst miljøpåvirkning og hvor man har mulighet til å bidra mest. Videre kan tiltakene tilpasses lokale forhold og kunnskap. Miljømålene må utvikles på grunnlag av gjennomført kartlegging av enhetens miljøpåvirkning.

For å sikre at arbeidet med ytre miljø ivaretas lokalt anbefales det at fakultetene dedikerer dette som oppgave for en person. Denne vil da kunne ha ansvaret for å koordinere lokale tiltak, være pådriver og bindeledd mellom den sentrale miljøkoordinatoren og fakultetet.

Miljøansvarlige på fakultetene kan sikres nødvendig kompetanse gjennom en opplæringsmodul integrert i HMS-opplæringen. Som verktøy for lokale kartlegginger av miljøpåvirkning kan det utvikles en standardisert sjekklister og en tiltaksdatabase hvor enhetene kan finne inspirasjon til tiltak som vil bidra til måloppnåelse.

NTNU har et stort potensiale i å utfordre egne forskningsmiljø og studenter i å finne de gode løsningene og omgjøre kunnskap til handling. Det er da viktig med gode kommunikasjonskanaler mellom de ulike enhetene og forskningsmiljøene.

Kommunikasjon

Ett av de overordnede miljømålene som foreslås er å *ha full oversikt over hvor stor miljøpåvirkning virksomheten har, og synliggjøre dette overfor ansatte, studenter og omverden*. Dette medfører at miljømål, handlingsplaner, tiltak, status og resultater kontinuerlig må dokumenteres og kommuniseres, både internt og eksternt.

Ekstern kommunikasjon om miljøpåvirkning og måloppnåelse kan ivaretas gjennom en videreføring av den årlige rapportering i HMS-årsrapporten. Bidraget i årsrapporten kan utvides til å inkludere informasjon om handlingsplan for den kommende perioden og hvordan handlingsplan fra forrige periode er iverksatt. Det må i tillegg sikres at informasjon om miljøarbeidet som finnes på NTNUs websider til enhver tid er oppdatert. Gjennom websidene har man også en mulighet til å legge ut mer utfyllende informasjon om NTNUs innsats enn hva som fremgår gjennom årsrapporteringen.

Internt kan informasjon enkelt gjøres tilgjengelig for ansatte og studenter gjennom Innsida 2.0. Informasjonssidene kan inkludere en presentasjon av prestasjonsindikatorer for hele NTNU og for de ulike enhetene/byggene. På denne måten vil både ansatte og studenter kunne følge utviklingen innenfor de ulike målområdene, som igjen kan bidra til å skape økt motivasjon og engasjement. Det er videre viktig at både studenter og ansatte mottar tilstrekkelig informasjon om hvordan de skal bidra for å oppnå delmålene, både gjennom nettsidene og andre medier. Ved å inkludere ytre miljø som et tema i introduksjonskurset for nyansatte vil man sikre at alle ansatte har en viss grunnleggende kunnskap.

Miljøledelsessystem

For å kunne dokumentere utvikling av miljøprestasjon vil det være nødvendig å utvikle og samordne et dokumentasjonssystem som følges opp regelmessig. Dette innebærer å utpeke indikatorer og rutiner for måling og oppfølging innenfor satsingsområdene. Miljøprestasjon skal sammenfattes og presenteres i en årlig miljørapport som offentliggjøres. Kvalitetssikring av systemet anbefales oppnådd gjennom en miljøsertifisering etter ISO 14001 standarden.

Vedlegg : Måloppnåelse og status

I tabellen nedenfor vises de ulike delmålene med forslag til indikator for måling, 2011-nivået for området og sluttmålet.

Delmål:	Indikator:	2011-nivå:	Mål 2020:
Redusere eget energiforbruk med 20 % ift 2010	Energiforbruk i GWh	123,8 GWh	112,32 GWh
5 % av bygningsmassen med energimerke A	Andel av total bygningsmasse	0 %	5 %
Redusere avfallsmengden med 15 % ift 2011	Tonn avfall	2 051 tonn	1 743 tonn
Øke sorteringsprosent til 85 %	Sorteringsprosent	56 %	85 %
Vekte miljøkrav med minimum 20 % i alle anskaffelser	Andel anskaffelser med miljøkrav	40 %	100 %
80 % av innkjøp fra miljøsertifiserte leverandører	Andel miljøsertifiserte leverandører		80 %
50 % av kjøpte produkter miljømerket	Andel miljømerket produkter		50 %
All møtemat og jobbfrukt økologisk	Andel økologisk møtemat og jobbfrukt		100 %
Klimanøytral reisepolitikk	Antall flyreiser	14 892 innenlands reiser 11 847 utenlands reiser	
Øke bruk av videokonferanser	Antall timer med videokonferanse	546 timer (multimediesenteret)	